

МЕТОДОЛОГИЧЕСКИ БЕЛЕЖКИ

Кредити и депозити по количествени категории и икономически дейности

Статистиката на кредитите и депозитите по количествени категории и икономически дейности представя информация за броя и размера към края на съответното тримесечие на предоставените кредити и привлечените депозити от банките на/от резидентните сектори *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия и Домакинства и НТООД*¹.

Тази статистика се изготвя съгласно методологията, прилагана при съставянето на паричната статистика², която е в съответствие с изискванията на регламентите на ЕЦБ в областта на паричната и финансовата статистика и с *Европейската система от сметки (ЕСС 2010)*. Разпределението по икономически дейности се извършва съгласно *Класификацията на икономическите дейности (КИД – 2008)* на Националния статистически институт, която осигурява прякото приложение на *Статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност (NACE Rev. 2)*.

I. Източници на данни

Отчетни единици за целите на статистиката на кредитите и депозитите по количествени категории и икономически дейности са всички банки в Република България, в т.ч. клоновете на чуждестранни банки.

II. Отчетен период

Отчетният период е едно календарно тримесечие. Информацията представя броя и размера на кредитите и депозитите, разпределени по количествени категории и икономически дейности, към последния календарен ден на съответното тримесечие.

¹ Нетърговски организации, обслужващи домакинствата.

² Методологически бележки относно съставянето на паричната статистика са достъпни на интернет страницата на БНБ в рубрика *Статистика/ Методологически бележки*.

III. Групиране по институционални сектори

Данните обхващат кредитите и депозитите на нефинансовите предприятия, финансовите предприятия и домакинствата и НТООД, резиденти на територията на Република България.

1. Сектор *Нефинансови предприятия* (сектор S.11 съгласно ЕСС 2010) – обхваща институционални единици, които са пазарни производители и чиято основна дейност е производството на стоки и/или оказване на нефинансови услуги.
2. *Финансови предприятия* (сектори S.124, S.125, S.126, S.127, S.128, S.129 съгласно ЕСС 2010) – включва финансови предприятия, различни от парично-финансови институции, основно ангажирани във финансово посредничество: инвестиционни фондове, финансови посредници и спомагатели, каптивни финансови институции и заемодатели, застрахователни дружества и пенсионни фондове.
3. Сектор *Домакинства и НТООД* (сектори S.14 и S.15 съгласно ЕСС 2010) – включва следните подсектори:
 - *Домакинства* (сектор S.14) – лица или групи от лица като потребители и като предприемачи, произвеждащи пазарни стоки и услуги (пазарни производители), както и като производители на стоки и нефинансови услуги, предназначени предимно за собствена крайна употреба. Тук се включват и едноличните търговци и пазарните производители без независим юридически статус.
 - *Нетърговски организации, обслужващи домакинствата* (сектор S.15) – това са юридически лица, чиято основна дейност е свързана с обслужване, подпомагане и съдействие на домакинствата (*НТООД*). Техните основни ресурси освен тези, получени от случайни продажби, се получават от доброволни парични вноски или вноски в натура от домакинствата в качеството им на потребители, от плащания, извършени от сектор *Държавно управление*, и от доходи от собственост. Тук се включват синдикати, политически партии, фондации, сдружения, църкви и религиозни общества, читалища, културни и спортни клубове и други.

IV. Валутна структура

Български левове, евро и други валути (всички чужди валути с изключение евро), като чуждестранните валути са представени с тяхната легова равностойност.

V. Инструментални категории^{3,4}

1. Кредити

Инструментът обхваща следните видове вземания на банките:

- *Овърдрафт;*
- *Кредити, различни от овърдрафт;*
- *Репо-сделки.*

2. Депозити

Обхватът на този инструмент включва следните видове задължения на банките:

- *Овърнайт депозити;*
- *Депозити с договорен матуритет;*
- *Депозити, договорени за ползване след предизвестие;*
- *Репо-сделки;*
- *Кредити.*

VI. Групиране на кредитите по цел на използване (само за сектор *Домакинства и НТООД*)

1. *Кредити за потребление* – кредити, предоставени за покупка на стоки и услуги, употребявани лично от домакинствата. Тук се включват и потребителските кредити, отпуснати срещу ипотека;
2. *Жилищни кредити* – кредити, предоставени на домакинствата с цел инвестиране в жилища за собствено ползване или наем, включително за строителство и за подобрения на жилища;
3. *Други кредити* – обхващат кредитите, предоставени на подсектор Работодатели и самонаети лица с търговско, производствено и други предназначения, както всички останали кредити, предоставени на домакинствата, различни от потребителски и жилищни, като кредити за обучение, лечение и бизнес цели. В показателя се включват кредитите за НТООД.

³ Допълнителна информация за обхвата на отделните инструментални категории е публикувана в Методологическите бележки към паричната статистика, достъпни на интернет страницата на БНБ в рубрика *Статистика/ Методологически бележки*.

⁴ Кредитите и депозитите се отчетат по номинална стойност, т.е. в тях не се включват начислените, но неизплатени лихви.

VII. Матуритетна структура на кредитите

Кредитите, различни от овърдрафт, са представени според първоначалния им матуритет, т.е. те са разпределени съгласно първоначално договорения срок, преди изтичането на който кредитът не може да бъде погасен без да бъде наложена санкция.

- до 1 година;
- над 1 до 5 години;
- над 5 години.

VIII. Групиране по икономически дейности

Кредитите и депозитите на сектор *Нефинансови предприятия* са разпределени в седемнадесет отрасли на икономиката. До 31.12.2008 г. представянето по икономически дейности е съгласно *Националната класификация на икономическите дейности* (НКИД – 2003)⁵. След 31.12.2008 г. кредитите и депозитите са отраслово разпределени в съответствие с *Класификацията на икономическите дейности* (КИД – 2008)⁶ на Националния статистически институт, чрез която се осигурява прякото приложение на *Статистическата класификация на икономическите дейности в Европейската общност* (NACE Rev. 2).

IX. Количествени категории

Кредитите се разпределят в единадесет, а депозитите – в тринадесет количествени категории, в зависимост от размера на всеки отделен кредит или депозит. Всеки кредит или депозит се отнася само в една количествена категория.

X. Разпространение на информацията

Българската народна банка публикува на интернет страницата си прессъобщение и таблици с тримесечни данни за статистиката на кредитите и депозитите по количествени категории и икономически дейности. Данните са представени в следните файлове:

1. В четири файла, съдържащи таблици с данни по тримесечия за всяка година и обхващащи статистическа информация за отрасловата структура на кредитите и депозитите, разпределени по вид или по количествени категории (*Статистика/Парична и лихвена статистика/ Кредити и депозити по количествени категории и икономически дейности/Тримесечни данни*):

⁵ Данни са налични на интернет страницата на БНБ в рубриката Парична и лихвена статистика/Архив/ Кредити и депозити по количествени категории и икономически дейности (НКИД 2003)

⁶ Класификацията на икономическите дейности (КИД – 2008) е достъпна на интернет страницата на НСИ в рубрика *За потребителите/Статистически класификации и регистри/ Статистически класификации*.

- Кредити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по количествени категории и икономически дейности;
 - Кредити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по вид и икономически дейности;
 - Депозити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по количествени категории и икономически дейности;
 - Депозити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по вид и икономически дейности.
2. В шест файла, представящи динамиката на кредитите и депозитите, разпределени по икономически дейности⁷, количествени категории и вид (*Статистика/Парична и лихвена статистика/ Кредити и депозити по количествени категории и икономически дейности/Динамични редове*):
- Кредити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по икономически дейности;
 - Кредити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по количествени категории;
 - Кредити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по вид;
 - Депозити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по икономически дейности;
 - Депозити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по количествени категории;
 - Депозити на *Нефинансови предприятия, Финансови предприятия, Домакинства и НТООД* по вид.

Динамични редове от данни на кредитите и депозитите по количествени категории и икономически дейности се публикуват и в полугодишния и в годишния отчет на Българската народна банка.

Статистическата информация се предоставя едновременно на всички потребители, като датите за публикуване са обявени в *Календара за разпространение на статистически данни*⁸.

⁷ До 31.12.2008 г. представянето по икономически дейности е съгласно *Националната класификация на икономическите дейности* (НКИД – 2003). След 31.12.2008 г. депозитите и кредитите са отраслово разпределени в съответствие с *Класификацията на икономическите дейности* (КИД – 2008) на Националния статистически институт.

⁸ Календарът за разпространение на статистически данни се публикува на страницата на БНБ в рубрика *Пресцентър/Календар*.

XI. Политика на ревизии

Публикуваните данни за статистиката на кредитите и депозитите по количествени категории и икономически дейности подлежат на ревизии, които се извършват в следните случаи:

- Получаване на допълнителна информация, неправилна класификация, усъвършенстване на отчетните процедури и отстраняване на допуснати грешки в предоставените данни от страна на отчетните единици;
- Промяна в прилаганите методологически стандарти.

Извършените ревизии и периодите, за които се отнасят, се оповестяват в прессъобщението и в съответните таблици с данни.

XII. Контакти

За въпроси по данните и прилаганата методология, можете да се обръщате към пресцентъра на Българската народна банка (press_office@bnbank.org), към Надя Александрова, началник на отдел „Парична и финансова статистика“ (Aleksandrova.N@bnbank.org) или да ги изпращате на електронната поща на отдел „Парична и финансова статистика“ (mbstatistics@bnbank.org).

Последна актуализация към 13 май 2021 година.